

NASTAVNO - NAUČNOM VEĆU EKONOMSKOG FAKULTETA U BEOGRADU

Odlukom Nastavno – naučnog veća Ekonomskog fakulteta u Beogradu br. 2821/2 od 20. 07. 2007. godine određeni smo za članove komisije za ocenu i odbranu magistarske teze kandidata VASILJEVIĆ MIRJANE pod naslovom "ANALIZA DETERMINANTI I USLOVA OTPOČINJANJA PREDUZETNIČKOG PODUHVATA". Pošto smo proučili magistarsku tezu podnosimo Veću sledeći

REFERAT

1. Osnovni podaci o kandidatu i magistarskoj tezi - Kandidat Mirjana Vasiljević rođena u Beogradu 1970. godine. Osnovnu i srednju školu završila u Beogradu gde i danas živi. Na Ekonomskom fakultetu u Beogradu diplomirala juna 2000. godine. Iste godine upisala je poslediplomske studije na Ekonomskom fakultetu u Beogradu, smer Menadžment. Sve ispite predviđene nastavnim planom kandidat je položila i uradila je dva pozitivno ocenjena seminarska rada iz predmeta Poslovni informacioni sistem i Upravljanje kadrovima. Trenutno je nezaposlena. Kandidatkinja govori engleski jezik i služi se ruskim jezikom.

Magistarska teza Vasiljević Mirjane "Analiza determinanti i uslova otpočinjanja preduzetničkog poduhvata" napisana je na 248 strana i njenu strukturu, pored Uvoda, Spiska literature i Zaključka, čine četiri osnovna dela. Spisak literature sadrži bibliografske jedinice na srpskom, engleskom i ruskom jeziku.

2. Predmet i cilj magistarske teze – Predmet magistarske teze kandidatkinje Mirjane Vasiljević predstavlja razmatranje osnovnih determinanti i uslova za otpočinjanja novog preduzetničkog poduhvata. I ako preduzetnik ima veliki broj funkcija, jedna od opšte prihvaćenih funkcija preduzetništva jeste stvaranje organizacija kojima preduzetnik nastoji da realizuje uočene mogućnosti za sticanje dobiti. Zato se preduzetništvo često povezuje sa osnivanjem novih preduzeća. Tri osnovne pokretačke sile razvoja novog preduzeća su: preduzetnik, mogućnosti i resursi. Za uspešan razvoj novog preduzeća neophodno je slaganje sve tri pokretačke sile, koje se moraju pravilno proceniti i na njih, što je više moguće, treba delovati kako bi se povećala verovatnoća uspešnog razvoja novog preduzeća.

O značaju predmeta magistarke teze kandidatkinje može se suditi na osnovu doprinosa malih i srednjih preduzeća povećanju zaposlenosti, inovativnosti, produktivnosti, fleksibilnosti, kao i opštem privrednom i ekonomskom razvoju. O njihovom značaju, između ostalog, svedoče podaci o broju ovih preduzeća i njihovom doprinosu u kreiranju novih radnih mesta. Tako, na primer, u Evropskoj Uniji, od 18,6 miliona preduzeća, 99,7% su mala i srednja preduzeća. Svega je 35.000 preduzeća sa više od 250 zaposlenih, ali zato 18 miliona preduzeća zapošljava manje od 10 ljudi. Prosečno evropsko preduzeće zapošljava 6 radnika, uključujući i vlasnika koji je u isto vreme i menadžer. Tokom poslednje decenije mala i srednja preduzeća su bila kreatori novih radnih mesta, dok su velike kompanije uglavnom smanjivale broj svojih radnika. Vrlo je slična situacija i u zemljama OECD, gde preko 95% ukupnog broja preduzeća čine mala i srednja preduzeća, koja zapošljavaju između 60%-70%

ukupnog broja radnika. Prethodni podaci govore u prilog sve veće potrebe za detaljnom analizom svih relevantnih činilaca koji doprinose otpočinjanju preduzetničkih poduhvata, odnosno njegoviom razvoju, od iniciranja ideje o preduzetničkom poduhvatu, njene konceptualizacije i ocene, pa do njene komercijalizacije kroz implementaciju.

Osnovni cilj magistarske teze kandidatkinje Mirjane Vasiljević je da se ukaže na značaj otpočinjanja preduzetničkog poduhvata i na činjenicu da je to najrizičnija, najosetljivija ali i nezaobilazna faza preduzetničkog procesa. Zbog toga, kao i zbog iznetog značaja preduzetničkih poduhvata, u osnivanju i razvoj novih preduzeća, pored individualnih preduzetničkih svojstava, veoma važni ulogu imaju i globalni institucionalni aranžmani, adekvatan spektar kulturnih vrednosti i odgovarajuće norme i tradicija zemlje, trajna i uzorna pravna sigurnost, kao i snažna podrška i savetodavni sistem u svakoj fazi posla a naročito u početnoj fazi otpočinjanja preduzetničkog poduhvata. U tom smislu uži ciljevi, koje kandidatkinja nastojati da realizuje u svom radu, odnose se na bliže razmatranje preduzetničkog procesa, analizu i ocenu ideja za poslovne poduhvate i pretpostavke za uspešnu realizaciju preduzetničkog poduhvata.

3. Osnovne hipoteze od kojih se polazilo u istraživanju – U svojim istraživanjima kandidatkinja je pošla od sledećih stavova i osnovnih hipoteza:

- Preduzetnik, mogućnosti i resursi predstavljaju tri osnovne pokretačke sile razvoja novog preduzeća.
- Snažnom podrškom i savetodavnim sistemom u svakoj fazi poslovne aktivnosti, adekvatnim, podsticajnim institucionalnim, pravnim, kulturnim i privrednim ambijentom, dovoljnom količinom raspoloživih i dostupnih resursa za ostvarenje preduzetničke ideje, treba omogućiti slaganje sve tri determinante za uspešno osnivanje i razvoj novog preduzeća.

4. Kratak opis sadržaja magistarske teze – Kao što je već rečeno osnovnu strukturu rada, pored Uvoda, Zaključka i Spiska literature, činile bi četiri glave. Pritom, redosled poglavlja prati postupak preduzetničkog procesa, odnosno aktivnosti povezane sa identifikovanjem, ocenom i razvojem preduzetničkog poduhvata.

Prva glava, pod nazivom «Preduzetništvo», je posvećena razmatranju različitih aspekata preduzetništva kao ekonomskog fenomena. U tom smislu, kandidatkinja u ovom delu razmatra ulogu preduzetništva kao pokretačke sile osnivanja novih preduzetničkih poduhvata kao i rasta i razvoja postojećih preduzeća. Osim toga, u ovom delu rada razmotraju se i drugi aspekti preduzetništva kao psihološkog i sociološkog fenomena.

Druga glava teze («Preduzetnik») posvećena je analizi različitih karakteristika preduzetnika kao nosioca preduzetničke aktivnosti. U prvom delu ove glave kandidatkinja razmatra najvažnije karakteristike preduzetnika - osnivača novih preduzeća, kao što su njihovo radno i životno iskustvo, lične vrednosti, životno doba, obrazovanje, uzore, stav prema riziku i sl. Posebnu pažnju u ovoj glavi kandidatkinja posvećuje razmatranju biografije, odnosno životnog i radnog iskustva preduzetnika, kao i značaju porodičnog okruženja za nastanak i razvoj preduzetnika. Kako preduzetnička aktivnost podrazumeva predano i istrajno angažovanje preduzetnika u poslu, to je za uspeh preduzetničkog poduhvata od velike važnosti da postoji slaganje ličnih vrednosti preduzetnika sa vrednostima koje se realizuju u poslu. U tom smislu u nastavku ove

glave razmatraju se lične vrednosti preduzetnika. Svesna značaja psiholoških faktora, u nastavku ove glave kandidatkinja detaljno razmatra različite psihološke aspekte preduzetničkog ponašanja, kao što su motivi preduzetnika, lokus kontrole, stav prema riziku, kao i druge karakteristike ličnosti preduzetnika.

Treća glava, pod naslovom «Mogućnosti», posvećena je analizi značaja poslovnih mogućnosti, karakteristika dobrih poslovnih mogućnosti i metodama evaluaciji poslovnih mogućnosti. Ova glava započinje razmatranjem poslovnih ideja kao prvih koraka u otpočinjanju novog preduzetničkog poduhvata. U ovom delu razmatraju se izvori poslovnih ideja, različite metode kreiranja poslovne ideje, kao tehnike i metode posticanja intuitivnog razmišljanja. U nastavku ove glave kandidat razmatra različite sisteme podrške kriranjju i realizaciji poslovnih ideja počev od mreže moralne podrške, pa sve do različitih profesionalnih mreža podrške, kao što su: (SEDI) Inicijativa za razvoj samozapošljavanja, ISED, women venture, programi za devojke, mentorstvo i sl. Posebna pažnja u ovom delu posvećena je pristupima informacijama za poslovne poduhvate, različitim provajderima online poslovnih informacija, informacionim i komunikacionim tehnologijama i sl. U nastavku ove glave razmatraju se različiti oblici nefinansijske i finansijske podrške preduzetništvu u Republici Srbiji, kao i privredno-pravni ambijent za poslovanje u Srbiji (pravna sigurnost, zakonodavstvo, vladini propisi o malom biznisu, uticaj političkih institucija i masovnih medija na preduzetništvo itd.). Poslednji deo ove glave posvećen je razmatranju preduzetničke kulture, odnosno faktorima koji u različitim nacionalnim kulturama doprinose razvoju preduzetništva.

Četvrta glava, pod naslovom «Resursi», posvećena je razmatranju neophodnih resursa za otpočinjanje preduzetničkog poduhvata. U ovoj glavi analizira se specifični pristup resursima preduzetnika, ukazuje se na značaj kritičnih resursa i razmatraju se neophodna ulaganja, kao i izvori tih ulaganja za otpočinjanje preduzetničkog poduhvata. Zbog značaja koji imaju za otpočinjanje i uspeh preduzetničkog poduhvata posebna pažnja posvećuje se ljudskim resursima – značaju koji imaju za uspeh poslovnog poduhvata, motivisanju zaposlenih i sl. Finansijski resursi su drugi značajni resurs kome se posvećuje pažnja u ovoj glavi. U tom smislu se razmatraju izvori sopstvenih i tuđih sredstava i karakteristike pojedinih vrsta sredstava iz ovih izvora. Poseban deo ove glave posvećen je razmatranju poslovnog plana i značaja koji on ima u identifikovanju potrebnih resursa kao i njihovom pribavljanju.

5. Ostvareni rezultati – Magistarska teza Vasiljević Mirjane "Analiza determinanti i uslova otpočinjanja preduzetničkog poduhvata" predstavlja analizu kompletnog procesa osnivanja novog preduzetničkog poduhvata, sa posebnim težištem na neophodne elemente tog procesa i njihovoj međuzavisnosti. Rada ukazuje na specifične sposobnosti neophodne za uspešno preduzetništvo kao i činjenicu da je za uspešno otpočinjanje i razvoj novog preduzetničkog poduhvata potrebno uspostaviti mrežu moralne, profesionalne i kulturne podrške, savetodavni sistem, pravdu i pravnu sigurnost, kao i slobodu preduzetništva i slobodu izbora. Pored toga, rad pruža argumentaciju o uzročno-posledičnoj vezi između pojedinih elemenata preduzetničkog procesa. U radu se identifikuju ključni resursi za osnivanje novog preduzetničkog poduhvata. Vrednost rada predstavljaju brojni slučajeva iz prakse koji ilustruju izlaganja autora u radu.

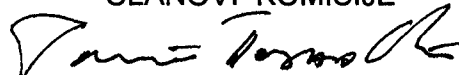
I pored izvesnih nedostataka, kao što su povremene nepotrebne digresije i nedovoljna sistematičnost, magistarska teza Vasiljević Mirjane "Analiza determinanti i uslova

otpočinjanja preduzetničkog poduhvata" predstavlja solidnu analizu najznačajnijih determinanti preduzetničkog procesa i uslova za njegovo uspešno obavljanje.

6. Zaključak - Polazeći od iznetog možemo konstatovati da je magistarska teza Vasiljević Mirjane "Analiza determinanti i uslova otpočinjanja preduzetničkog poduhvata" ostvarila naučne ciljeve koje je kandidatkinja postavila u prijavi magistarske teze na načinu naveden u prijavi teze i da teza po svojim rezultatima predstavlja doprinos boljem sagledavanju preduzetničkog procesa, odnosno naučnoj disciplini preduzetništvo i upravljanje malim preduzećem, čime može doprineti i razvoju naše privredne prakse. Na osnovu iznetog, predlažemo Nastavno - naučnom veću da **prihvati** magistarsku tezu **VASILJEVIĆ MIRJANE** pod naslovom **"ANALIZA DETERMINANTI I USLOVA OTPOČINJANJA PREDUZETNIČKOG PODUHVATA"** i odobri njenu javnu odbranu.

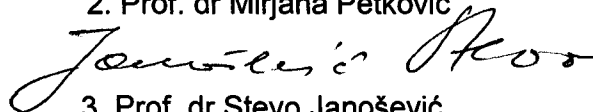
U Beogradu, 21.05. 2014.g.

ČLANOVI KOMISIJE

1. Prof. dr Blagoje Paunović

2. Prof. dr Mirjana Petković

3. Prof. dr Stevo Janošević,

Ekonomski fakultet u Kragujevcu